

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

תורה – דברים פרק כו'

(טז) הַיּוֹם הַזֶּה יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִצְוֶךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרַת וְעִשִׂית אוֹתָם בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: (יז) הַיּוֹם הַזֶּה יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִצְוֶךָ לַעֲשׂוֹת אֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרַת וְעִשִׂית אוֹתָם בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: (יח) יוֹמָא דְרִיוּ יִי אֱלֹהֶיךָ מִפְּקֻדָּה לְמַעַבְדַּד יִת קוֹמְיָא הָאֵלִין וְיִת דִּינְיָא וְתִשְׁר וְתַעֲבַד יִתְהוּן בְּכָל לְבָב וּבְכָל נַפְשְׁךָ:

(יח) אֵת יִהְיֶה הָאֲמִרָה הַיּוֹם לְהִיּוֹת לָךְ לְאֱלֹהִים וְלִלְכֹת בְּדַרְכֶיךָ וּלְשַׁמֵּר חֻקֶיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וּלְשַׁמֵּעַ בְּקוֹלִי: (יח) אֵת יִהְיֶה הָאֲמִרָה הַיּוֹם לְהִיּוֹת לָךְ לְאֱלֹהִים וְלִלְכֹת בְּדַרְכֶיךָ וּלְשַׁמֵּר חֻקֶיךָ וּמִצְוֹתֶיךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וּלְשַׁמֵּעַ בְּקוֹלִי: (יח) יִת יִי חֲטַבְתָּ יוֹמָא דִּין לְמַהוּי לָךְ לְאֵלֶּה וּלְמַהוּ בְּאַרְתּוֹ דְתַקְנֵן קְדֻמוֹהִי וּלְמַשְׁר קְדֻמוֹהִי וּפְקוּדוֹהִי וְדִינְהוּי וּלְקַבְּלָא בְּמִימְרָה:

(יח) וְיִהְיֶה הָאֲמִירָה הַיּוֹם לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סְגֻלָּה בְּאֶשֶׁר דְּבַר לָךְ וּלְשַׁמֵּר כָּל מִצְוֹתֶיךָ: (יח) וְיִהְיֶה הָאֲמִירָה הַיּוֹם לְהִיּוֹת לּוֹ לְעַם סְגֻלָּה בְּאֶשֶׁר דְּבַר לָךְ וּלְשַׁמֵּר כָּל מִצְוֹתֶיךָ: (יח) וְיִי חֲטַבְתָּ יוֹמָא דִּין לְמַהוּי לָה לְעַם חַבִּיב כְּמָא דִּי מְלִיל לָךְ וּלְמַשְׁר כָּל פְּקוּדוֹהִי:

(יט) וּלְתַתָּה עֲלִיּוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה וּלְשִׁם וּלְתַפְאָרַת וּלְהִיתָה עִם קִדְשׁ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאֶשֶׁר דְּבַר: (יט) וּלְתַתָּה עֲלִיּוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה וּלְשִׁם וּלְתַפְאָרַת וּלְהִיתָה עִם קִדְשׁ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּאֶשֶׁר דְּבַר: (יט) וּלְמַתָּנָה עֲלָאָה עַל כָּל עַמְמֵיָא דִּי עַבְד לְתַשְׁבְּחָא וּלְשׁוֹם וּלְרַבּוּ וּלְמַהוּ עִם קִדְשׁ קִדְשׁ יִי אֱלֹהֶיךָ כְּמָא דִּי מְלִיל:

כז (א) וַיַּעַז מוֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָעָם לֵאמֹר שָׁמַר אֵת כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם: (א) וַיַּעַז מוֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָעָם לֵאמֹר שָׁמַר אֵת כָּל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם: (א) וּפְקִיד מוֹשֶׁה וְסַבִּי יִשְׂרָאֵל יִת עֲמָא לְמִימְרָ טַר יִת כָּל תַּפְקֻדָּתָא דִּי אָנָּא מִפְּקֻדָּתְךָ יִתְכּוֹן יוֹמָא דִּין:

(ב) וְהָיָה בַיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבֹדוּ אֶת הַיְרֵדָן אֶל הָאֲרָץ אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְהִקְמַתָּ לָךְ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וְשִׁדְתָּ אֹתָם בְּשִׂיד: (ב) וְהָיָה בַיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבֹדוּ אֶת הַיְרֵדָן אֶל הָאֲרָץ אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְהִקְמַתָּ לָךְ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וְשִׁדְתָּ אֹתָם בְּשִׂיד: (ב) וְיִהִי בַיּוֹמָא דִּי תַעֲבֹדוּ יִת יְרֵדְנָא לְאַרְעָא דִּי אֱלֹהֶיךָ יִתְבִּי לָךְ וְיִתְקִים לָךְ אֲבָנִין רַבְרַבִּין וְיִתְסוּד יִתְהוּן בְּסִידָא:

רש"י

(יח) כאשר דבר לך – והייתם לי סגולה:
(יט) ולהיותך עם קדוש וגו' כאשר דבר.
והייתם לי קדושים:
(א) שמור את כל המצוה – לשון הווה
גרדנ"ט בלע"ז (אזכר) לו היטען. לו
בעלזאכטען):

(ב) והקמת לך – בירדן ואחר כך תואילו
משם אחרות ותבנו מהן מזבח צהר עיבל
נמצאת אתה אומר ג' מיני אבנים היו שנים
עשר בירדן וכנגדן בגלגל וכנגדן צהר עיבל
כלאיתא במסכת סוטה:

(טז) היום הזה ה' אלהיך מנודך – זכר יום
יהיו צעניך חדשים כאילו זו זיוס נכטיות
עליהם: ושמרת ועשית אותם – צת קול
מזכרתו הצאת זכורים היום תשנה לשנה
הבאה:

(יז) האמרת והאמירך – אין להם עד מוכיח
במקרא ולי נראה שהוא לשון הפרשה והבדלה
הבדלתי לך מאלהי עובדי כוכבים להיות לך
לאלהים והוא הפרישך אליו מעמי הארץ
להיות לו לעם סגולה ומלאתי להם עד והוא
לשון תפארת כמו יתאמרו כל פועלי און:

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

נביא – ישעיה פרק ס' טז-כא

(טז) וַיִּנְקַתְּ חֶלֶב גּוֹיִם וְשֵׁד מַלְכִּים תִּינָקִי וַיִּדְעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֶךָ וְגֹאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב: (טז) ותסבעיין נכסי עממיא ובזות מלכין תתפנקין ותידעין ארי אנא יי פרקיך ומשיזביך תקיפא דיעקב:

(יז) תַּחַת הַנְּחֻשֶׁת אָבִיא זָהָב וְתַחַת הַבְּרוֹזֵל אָבִיא כֶּסֶף וְתַחַת הָעֵצִים נְחֻשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בְּרוֹזֵל וְשִׁמְתִי פְקֻדֹתַי שְׁלוֹם וְנִגְשִׁיךָ צָדָקָה: (יז) חלף נחשא דבזו מניך ירושלם איתי דהבא וחלף ברזלא איתי כספא וחלף אעיא נחשא וחלף אבניא ברזלא ואשוי פרנסך שלם ושלטוניך בזכו:

(יח) לֹא יִשְׁמַע עוֹד חֶמֶס בְּאַרְצֶךָ שֵׁד וְשֹׁבֵר בְּגִבּוֹלֶיךָ וְקָרַאת יְשׁוּעָה חוֹמֹתַיָּךְ וְשִׁעְרֶיךָ תִּהְיֶה: (יח) לא ישתמע עוד חיטפא בארעיך בזא ותבירא בתחומיך ויערעון פורקן על שורך ועל תרעך יהון משבחין:

(יט) לֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם וּלְלַיְלָה הַיָּרֵחַ לֹא יֵאִיר לָּךְ וְהָיָה לָּךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וְאַלֹהֶיךָ לְתַפְאֲרֶתָּךְ: (יט) לא תצטרבין לניהור שמשא ביממא ואף לא לזיהור סיהרא בליילא ויהי לך יי לניהור עלם ואלהך לתושבתחידך:

(כ) לֹא יִבּוֹא עוֹד שְׁמִשָּׁךְ וַיִּרְחַף לֹא יֵאֶסֶף כִּי יְהוָה יְהִי לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשִׁלְמוֹן יִמִּי אֲבִלְךָ: (כ) לא תבטל עוד מלכותיך ויקריך לא יעדי ארי יי יהי לך לניהור עלם וישלמון יומי אבליך:

(כא) וְעַמֶּיךָ בָּלֵם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִיִדְשׁוּ אֶרֶץ נֶצֶר מִטְעוֹ (מִטְעֵי) מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ לְהַתְּפָאֵר: (כא) ועמיך כולהון זכאין לעלם יחסנון ארעא ניצבא דחרותי עובר גבורתי לאשתבחא:

רש"י

(טז) וּשְׂדֵי מַלְכִּים – לשון קדים ותינקי יורה עליו: (יז) תַּחַת הַנְּחֻשֶׁת – שנטלו ממך. ושמתי פקודתך שלום – ואשוי פרנסך שלם ושלטוניך בזכו. פקודתך – פקידים שלך, ורבותינו אמרו הפקודות שזאו עליך בגלותך והגוגשים שדחוקך יהיו לך לשלום ולצדקה:

(יט) לֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד – לא תצטרכי לאור השמש: (כ) לֹא יֵאֶסֶף – לשון אספו נגהם (יואל ב) הכניסו אורם: (כא) לְהַתְּפָאֵר – ששהיה מתפאר צם פורוונטי"ר בלע"ז:

כתובים – תהילים פרק צה' ח' יא' פרק צו' א'-ב'

(ח) אֵל תִּקְשׁוּ לִבְבְּכֶם בְּמִרְיָבָה כִּיּוֹם מָסָה בְּמִדְבָּר: (ח) לא תקשון לבכון היך במצותא היך יומא דנסיתון אלהא במדברא:

(ט) אֲשֶׁר נִסּוּנִי אֲבוֹתַיְכֶם בְּחַנוּנַי גַּם רָאוּ פְעֻלָּי: (ט) די נסיאו יתי אבהתכון בחנו יתי לחוד חמון עובדי:

(י) אֲרַבְעִים שָׁנָה אָקוּט בְּדוֹר וָאִמַר עִם תַּעֲלֵי לִבְבִּי וְהֵם לֹא יָדְעוּ דְרָכַי: (י) ארבעין שנין מאסית ברדא במדברא ואמרית עמא דטעותא בלבהון הנון ואנון לא ידעו ארחי:

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

(יא) אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפֵּי אִם יִבְאוּן אֶל מְנוּחָתִי: (יא) דקימית בתקופה רוגזי אם יעלוך לניח בית מקדשי:

(א) שִׁירֵי לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ שִׁירֵי לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ: (א) שבחו קדם יי תושבתתא חדתא שבחו אנגלי מרומא שבחו קדם יי כל צדיקי ארעא:
(ב) שִׁירֵי לַיהוָה בְּרָכוּ שְׁמוֹ בְּשָׂרוֹ מִיּוֹם יְשׁוּעָתוֹ: (ב) שבחו קדם יי בריכו שמייה בשרון מיומא ליומא פורקניה:

רס"י

(ט) בחנוני – חנס. גם ראו פעלי – במלריס:
(י) ארבעים שנה – קטתי זהם, רבתי עמהם לשון נקטה נפשי בחיי (איוצ י) נלחמתי צם ארבעים שנה להמיתם במלצר כי אמרתי תועי לצב הס:

(יח) אל מנוחתי – לארץ ישראל ולירושלים אשר קראתים מנוחה שנאמר (תהלים קלצ) זאת מנוחתי עדי עד:
(א) שיר חדש – מזמור זה על העתיד וסופו מוכיח כי צא לשפוט את הארץ, צכל מקום שיר חדש על העתיד:

משנה – שבועות פרק ו'

(א) שְׁבֻעַת הַדִּינִין, הַטְּעֵנָה שְׁתֵּי כֶּסֶף וְהַהוֹדָאָה בְּשׁוּה פְּרוּטָה. וְאִם אֵין הַהוֹדָאָה מִמִּין הַטְּעֵנָה, פְּטוּר. בְּיַצֵּד, שְׁתֵּי כֶּסֶף לִי בְיָדָה, אֵין לָהּ בְיָדֵי אֶלָּא פְּרוּטָה, פְּטוּר. שְׁתֵּי כֶּסֶף וּפְרוּטָה לִי בְיָדָה, אֵין לָהּ בְיָדֵי אֶלָּא פְּרוּטָה, חַיֵּב. מְנָה לִי בְיָדָה, אֵין לָהּ בְיָדֵי אֶלָּא חֲמִשִּׁים דִּינָר, חַיֵּב. מְנָה לְאַבָּא בְיָדָה, אֵין לָהּ בְיָדֵי אֶלָּא חֲמִשִּׁים דִּינָר, פְּטוּר, מִפְּנֵי שְׁהוּא כְּמִשִּׁיב אֲבָדָה:

וכל שאר שבועות הנזכרים במשנה. הם בתקנת חכמים. והם כעין של תורה בנקיטת חפץ. ואין הפרש בין שבועה לאורייתא לשבועות הנזכרות במשנה אלא שהמחוייב שבוע' לאורייתא ולא רואה לישבע בין דין יורדין לנכסיו ונפרעים ממנו משלם. והמחוייב שבועה מדבריהם בתקנת חכמים ולא רואה לישבע. משמתין אותו עד שיפרע או עד שישבע. ואם עמד בנדויו ל' יום ולא ראה לישבע. ולא לשלם. מכין אותו מכת מרדות ומתירין לו נדויו והולך לו. ואין יורדין לנכסיו: אין לך בידי אלא פרוטה פטור – שאין ההודאה ממין הטענה שזה טענו כסף. וזה הודה לו נחוסת ודוקא שלא טענו אל המשקל שתי מעות כסף או יותר. אבל אם טענו מטבע כסף. וזה הודה לו נחוסת ודוקא שלא טענו אלא משקל שתי מעות כסף או

רע"ב – (א) שבועות הדיינין – השבועה שהדיינים משביעים ע"י הודאה במלת הטענה כריך שלא תהא הטענה פחות משתי מעות כסף. שהוא שליט דינר שהדינר שש מעות והוא משקל צ"י שעורו' צינוניות נמלאו שתי מעות משקל ל"ב שעורות: וההודאה – שמחייבתו לישבע לא תהא פחות משנה פרוטה. שאם היה מה שכפר לו פחות משתי כסף, או מה שהודה פחות משנה פרוטה. אינו חייב שבועה לאורייתא נקיט חפלא בידי' כגון ספר תורה. או תפילין כשנבע. והמחוייב שבועת היסת לא נקט הנשבע חפלא בידיה. אלא חזן הכנסת או המשביע נקיט חפלא בידיה בשעה שחזירו נשבע לו. ושלשה מיני שבועות הן לאורייתא ולא יותר. המודה במקלת הטענה. ומי שעד אחד מעיד כנגדו שהוא נשבע להכחיש העד ושבועת השומרים.

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

מליאה לא יצבע מפני תקון העולם. ודוקא כשאין הבן טוען ודאי מנה לאבי צידך אללא שמא אללא טענו ודאי ואמר הוא לא היה לו אללא חמשים חייב שבועה לאורייתא לאין זה משיב אבידה:

(ב) מְנַה לִי בְיָדְךָ, אָמַר לוֹ (בפני עדים) הֵן. לְמַחֵר אָמַר לוֹ תִּגְהוּ לִי. נִתְּתִיו לָךְ, פְּטוּר. אֵין לָךְ בְּיָדִי, חֵיב. מְנַה לִי בְיָדְךָ, אָמַר לוֹ הֵן, אֵל תִּתְּנֶהוּ לִי אֶלְאָ בְּעֵדִים. לְמַחֵר אָמַר לוֹ תִּגְהוּ לִי. נִתְּתִיו לָךְ, חֵיב, מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לְתַנּוּ (לוֹ) בְּעֵדִים:

אין לך בידי – לא היו זכרים מעולם: חייב – לשלם. ואינו נאמן בשבועה שהרי הוחזק כפרן. והוא שכפר בבית דין אללא שלל בבית דין לא הוחזק כפרן:

(ג) לְטָרָא זָהָב יֵשׁ לִי בְיָדְךָ, אֵין לָךְ בְּיָדִי אֶלְאָ לְטָרָא כֶּסֶף, פְּטוּר. דִּינַר זָהָב יֵשׁ לִי בְיָדְךָ, אֵין לָךְ בְּיָדִי אֶלְאָ דִּינַר פְּסָף וּטְרִיסִית וּפְנִדִּיוֹן וּפְרוּטָה, חֵיב, שֶׁהַכֹּל מִיֵּן מִטְּבַע אַחַת. כּוּר תְּבוּאָה יֵשׁ לִי בְיָדְךָ, אֵין לָךְ בְּיָדִי אֶלְאָ לְתַף קִטְנִית, פְּטוּר. כּוּר פְּרוֹת יֵשׁ לִי בְיָדְךָ, אֵין לָךְ בְּיָדִי אֶלְאָ לְתַף קִטְנִית, חֵיב, שֶׁהַקִּטְנִית בְּכֹל פְּרוֹת. טְעֵנוּ חֲטִין, וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׁעוּרִים, פְּטוּר. וְרָבֵן גְּמְלִיאֵל מְחִיב. הַטּוֹעֵן לְחִבְרוֹ בְּכִדֵי שְׁמֹן וְהוֹדָה לוֹ בְּקִנְיָנִים, אֲדַמּוֹן אוֹמֵר, הוֹאִיל וְהוֹדָה לוֹ מִקְצֵת מִמִּין הַטְּעֵנָה, יִשְׁבַּע. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין הַהוֹדָאָה מִמִּין הַטְּעֵנָה. אָמַר רָבֵן גְּמְלִיאֵל, רוּאָה אָנִי אֶת דְּבָרֵי אֲדַמּוֹן. טְעֵנוּ כְּלָיִם וְקִרְקָעוֹת, וְהוֹדָה בְּכָלִים וְכָפַר בְּקִרְקָעוֹת, וְהוֹדָה בְּכָלִים, פְּטוּר. הוֹדָה בְּמִקְצֵת הַקִּרְקָעוֹת, פְּטוּר. בְּמִקְצֵת הַכְּלָיִם, חֵיב, שֶׁהַנְּכָסִים שֶׁאֵין לָהֶם אַחֲרִיּוֹת זֹקְקִין אֶת הַנְּכָסִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן אַחֲרִיּוֹת לְשַׁבַּע עֲלֵיהֶן:

פטור – משבועה לאורייתא. לא על הקרקעות ולא על הכלים. שאין הודאת קרקעות מביאחו לידי שבועה. שאין דין שבועה בקרקעות: הודה במקלח כלים – לאיכא הודאה וכפירה בלאו קרקעות. חייב ליצבע אף על הקרקעות על ידי גלגול שבועה: זוקקין – גוררין:

(ד) אֵין נִשְׁפָּעִין עַל טְעֵנַת חֵרֶשׁ שׁוֹטָה וְקִטָּן, וְאֵין מִשְׁפִּיעִין אֶת הַקִּטָּן, אֶבֶל נִשְׁפָּעִים לְקִטָּן וְלַחֲקֵדֵשׁ:

והחרשן והשוטה כקטן הוא. ודוקא שבועה לאורייתא. הוא שאין נשבעין על טענת קטן. אללא שבועת היסת חייבין ליצבע על טענתו: אללא נשבעין לקטן ולהקדש – הבא ליפרע מנכסי קטן לא יפרע אללא שבועה. וכן

יותר. אללא אם טענו מטבע כסף. הרי הודה לו במטבע: שתי כסף ופרוטה – קא סבר טענו חטים ושעורים והודה לו על אחת מהן חייב: מפני שהוא כמשיב אבידה – שהוא פטור משבועה. כדתנן גיטין (דף מח) המולא

רע"ב – (ז) מנה לי צידך. ואמר לו הן ובפני עדים – וכגון שאמ' אחס עידי לשון אינו יכול לטעון משטה הייתי כך: פטור – משבועה לאורייתא אללא משבועתן אותו היסת:

רע"ב – (ג) אללא לטרא כסף פטור – שאין כאן הודאה ממין הטענה: לתך – חזי כור ט"ו סאין: כדי שמן – כדי מלאים שמן: והודה לו בקננים – כדי רקיס בלא שמן: הואיל והודה במקלח הטענה – דהוה ליה כמו טענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן והלכה כאלמוני. אללא אין הלכה כרבן גמליאל דמחייב בטענו חטין והודה לו בשעורים:

רע"ב – (ד) אין נשבעין על טענת חרש – כגון שטענו חרש ברמיזה. דחרש שאמרו חכמים בכל מקום אינו שומע ואינו מדבר: וטענת קטן – כגון שטענו קטן. לאמר קרא כי יתן איש אל רעהו ואין בנתינת קטן כלום.

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

המקדיש נכסיו וילא עליו שטר חוב. וזא ד"ח (ה) ואלו דברים שאין נשבעין עליהם, העבדים, והשטרות, והקרקעות, וההקדשות. אין בהן תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה. שומר חנם אינו נשבע. נושא שטר אינו משלם. רבי שמעון אומר, קדשים שחייב באחריותו, נשבעין עליהן. ושאינו חייב באחריותו, אין נשבעים עליהם:

רע"ב – (ה) העבדים והשטרות והקרקעות וכו' – דכתיב (שמות כז) על כל דבר פסע. כלל על שור על חמור על שה על שלמה. פרט. על כל אדה. חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אהה דן אלכא כעין הפרט. מה הפרט מפורש. דבר המיטלטל וגופו ממון. אף כל דבר המיטלטל וגופו ממון. ילאו קרקעות שאינן מטלטלין. ילאו עבדים שהוקשו לקרקעות. ילאו שטרות שאף על פי שהם מטלטלין אין גופן ממון. שכל אלו אין נשבעין עליהן. והקדש אין נשבעין עליו דכתיב (שם) כי יתן איש אל רעהו. ולא של הקדש: אין זהם תשלומי כפל – דכהני דוקא דמרבין כעין הפרט דכתיב באותה הפרשה ישלם שנים: ולא תשלומי ארבעה וחמשה – דכל היכא דליכא כפל אינו משלם ד' וה'. דכיון דליכא כפל הו' לכו תשלומי ג' וד' ותשלומי ד' וה' אמר רחמנא. ולא תשלומי ג' וד': שומר חנם אינו נשבע – שומר חנם אין לו עליו אלא שבעה. דכתיב (שם) ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו. ואותה הפרשה בשומר חנם נאמר. ועל העבדים ועל

הקרקעות ועל השטרות אינו נשבע. לילפינן לה מדכתיב כי יתן איש אל רעהו. כלל. כסף או כלים פרט. לשמור. חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אהה דן אלכא כעין הפרט. מה הפרט מפורש. דבר המיטלטל וגופו ממון. אף כל דבר המיטלטל וגופו ממון. ילאו קרקעות שאינן מטלטלין. ילאו עבדים שהוקשו לקרקעות. ילאו שטרות שאף על פי שהם מטלטלין אין גופן ממון. שכל אלו אין נשבעין עליהן. והקדש אין נשבעין עליו דכתיב (שם) כי יתן איש אל רעהו. ולא של הקדש: אין זהם תשלומי כפל – דכהני דוקא דמרבין כעין הפרט דכתיב באותה הפרשה ישלם שנים: ולא תשלומי ארבעה וחמשה – דכל היכא דליכא כפל אינו משלם ד' וה'. דכיון דליכא כפל הו' לכו תשלומי ג' וד' ותשלומי ד' וה' אמר רחמנא. ולא תשלומי ג' וד': שומר חנם אינו נשבע – שומר חנם אין לו עליו אלא שבעה. דכתיב (שם) ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו. ואותה הפרשה בשומר חנם נאמר. ועל העבדים ועל

(ו) רבי מאיר אומר, יש דברים שהן פקדע ואינן פקדע, ואין חכמים מודים לו. ביצד, עשור גפנים טעונות מסרתי לה, והלה אומר אינן אלא חמש, רבי מאיר מחייב שבועה. וחכמים אומרים, כל המחבר לקדש הרי הוא פקדע. אין נשבעין אלא על דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין. ביצד, בית מלא מסרתי לה וכיס מלא מסרתי לה, והלה אומר איני יודע אלא מיה שהנחת אתה נוטל, פטור. זה אומר עד הזיו וזה אומר עד החלון, חייב:

קיימא לן דדבר העומד לביצר כצנור דמו וכן הלכה: עד הזיו – קורה של עלייה הבולטת מתוך הבית וכללל דמלתא לעולם אינו חייב שבעה לאורייתא עד שיטעננו דבר שבמדה או שבמשקל או שבמנין. ויודה לו במקלת המדה. או במקלת המשקל. או במקלת המנין:

רע"ב – (ו) ר' מאיר אומר יש דברים שהם פקדע – ענבים העומדים ליצר הוא ליכא בין חכמים לרבי מאיר. דרבי מאיר סבר ענבים העומדים ליצר כצנורות דמיין. וחכמים סברי לאו כצנורות דמיין. והלכה כחכמים. ודוקא בדיון שומרים. אבל גבי מקח וממכר ואונאה ומוד' במקלת הטענה בכל הני

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

(ז) הפלִיגָה אֶת חֲבֵרוֹ עַל הַמִּשְׁכָּן וְאָבַד הַמִּשְׁכָּן, אָמַר לוֹ סָלַע הַלְוִיִּתִיָּה עָלָיו וְשָׁקַל הָיָה שְׁוֵה, וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִּי אֶלֶּא סָלַע הַלְוִיִּתִנִּי עָלָיו וְסָלַע הָיָה שְׁוֵה, פְּטוֹר. סָלַע הַלְוִיִּתִיָּה עָלָיו וְשָׁקַל הָיָה שְׁוֵה, וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִּי אֶלֶּא סָלַע הַלְוִיִּתִנִּי עָלָיו וְשָׁלְשָׁה דִּינָרִים הָיָה שְׁוֵה, חִיָּב. סָלַע הַלְוִיִּתִנִּי עָלָיו וְשִׁתִּים הָיָה שְׁוֵה, וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִּי אֶלֶּא סָלַע הַלְוִיִּתִיָּה עָלָיו וְסָלַע הָיָה שְׁוֵה, פְּטוֹר. סָלַע הַלְוִיִּתִנִּי עָלָיו וְשִׁתִּים הָיָה שְׁוֵה, וְהָלָה אוֹמֵר לֹא כִּי אֶלֶּא סָלַע הַלְוִיִּתִיָּה עָלָיו וְחֲמִשָּׁה דִּינָרִים הָיָה שְׁוֵה, חִיָּב. וּמִי נִשְׁבַּע, מִי שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוֹ, שְׁמָא יִשְׁבַּע זֶה וְיִוָּצֵיא הָלָה אֶת הַפְּקִדוֹן:

ארבעה דינרין. וכיון שהלוה חייב לשצב כמה היה שוה המשכון שלו. והמלוה חייב לשצב על המשכון שאינו ברשותו ואף על פי שמשלם דמיו. משום דחיישין שמא עיניו נתן בו. בית דין משציעין את המלוה תחלה שאין המשכון ברשותו. ואחר כך משציעין את הלוה כמה היה שוה. שמא ישצב הלוה תחלה ולא דקדק בשומא. ויוליא המלוה את המשכון ויפסלנו לעדות ולשבועה. והא דמנין כסיפא מי נשצב. מי נשצב תחלה קאמר: מי שהפקדון אצלו – המלוה שהיה המשכון אצלו נשצב שאין המשכון ברשותו:

רע"ב – (ז) המלוה את חברו על המשכון – נעשה עליו שומר שכר לא שגא משכנו בשעת הלואתו. לא שגא משכנו שלא בשעת הלואתו. ואם אבד או נגנב והיה המשכון כנגד החוב ילא משכנו בחובו. ואין להם זה על זה כלום. ואם החוב יתר על המשכון משלם לוה למלוה מה שהיה החוב יותר. ואם המשכון יותר על החוב משלם מלוה ללוה. ואם נאבד באונס ששומר שכר פטור. גם המלוה פטור. ונשצב שבאונס נאבד. וגובה חובו כולו: שקל – האי סלע: לא כי – לא כן היה אלא סלע הלויתני עליו ושלשה דינרים היה שוה: חייב – שהרי הוא הודה במקלף הטענה שהסלע שוה

גמרא – שבועות דף לח' ע"ב

תנו רבנן שבועת הדיינין אף היא בלשונה נאמרה אומרים לו הוי יודע שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא בסיני לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא וכל עבירות שבתורה נאמר בהן ונקה וכאן נאמר לא ינקה וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו וממשפחתו שנאמר אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואין בשרו אלא קרובו שנאמר ומבשרך לא תתעלם וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומכל העולם כולו שנאמר אלה וכחש ואימא עד דעביד להו לכולהו לא ס"ד דכתיב מפני אלה אבלה הארץ וכתיב על כן תאבל הארץ ואומלל כל יושב בה וכל עבירות שבתורה אם יש לו זכות תולין לו שנים ושלשה דורות וכאן נפרעין ממנו לאלתר שנאמר הוצאתיה נאם ה' צבאות ובאה אל בית הגגב ואל בית הנשבע בשמי לשקר ולנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו הוצאתיה לאלתר ובאה אל בית הגגב זה הגגב דעת הבריות שאין לו ממון אצל חברו וטוענו ומשיבועו ואל בית הנשבע בשמי לשקר כמשמעו

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

ולנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו הא למדת דברים שאין אש ומים מכלין אותן שבועת שקר מכלה אותן אם אמר איני נשבע פוטרין אותו מיד ואם אמר הריני נשבע העומדין שם אומרים זה לזה סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וגו' וכשמשיביעין אותו אומרים לו הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך אלא על דעת המקום ועל דעת ב"ד שכן מצינו במשה רבינו כשהשביע את ישראל אמר להן דעו שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעת המקום ועל דעתי שנאמר ולא אתכם לבדכם וגו' כי את אשר ישנו פה:

קש"י על הגמרא

כלשונה – זכך לשון שהוא מצין זו: שכל העולם נודעזע – לקמיה זעני ליה: את פיד – שזועת שקר: לחטיא את זשקך – את קרובד: פוטרין אותו מיד – ואין משהין אותו כאן שלא יחזור זו וע"כ ישלם מיד שקיבל

עליו זכ"ז: הרשעים – מפרש לקמיה: אלכ על דעתנו – הא פרישנא טעמא משום קניא דרבא זפרק ג' (לעיל דף קטו): לא אתכס – כלומר לא כשאתכס זמהשבות לזככס:

זוהר – פנחס דף רלא ע"ב

ביומי דראש השנה, מתקנין בי דינא פודרטייא למלכא, למידן כל עלמא. וישראל עאלין בקדמיתא בדינא קמיה, דליפוש דחמי. (ס"א קמיה דליפוש רוגזא) תנן ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו, יום ביומו מאי הוא. אלא הני תרי יומין דראש השנה. אמאי תרי יומין. בגין דאינון תרי בי דינא, דמתחברין כחדא. דינא עלאה, דאיהו קטיא, בדינא תתאה, דאיהו רפיא, ותרנוויהו משתכחי:

ועל דא לא ידעי הני בבליא, רזא דיבבא ויללותא, ולא ידעי דתרנוויהו אצטריכו, ויללותא דאיהו דינא תקיפא. תלת תבירין דאיהו דינא רפיא, גנוחי גנח רפיא. אינון לא ידעי, ועבדין תרנוויהו. ואנו ידעינו, ועבדינו תרנוויהו. (ס"א ועל דא רזא דיבבא ויללה ותרנוויהו אצטריכו, הני בבליא, אינון לא ידעי, ועבדין תרנוויהו.) וכלא נפקין לארח קשוט:

פתח ואמר, (תהלים פא) תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגנו. תקעו בחדש שופר, מאי בחדש. דא בי דינא רפיא, דאקרי חדש. בפסה:

(כס דעלמא עילאה, כ"ס ד' דא פחד יצחק דאיהו כס למלכא עילאה, תו בכסה) דא דינא קטיא, פחד יצחק. דינא דאתכטייא תדיר, דלאו איהו דינא באתגלייא. פי חק, דא דינא רפיא. ומשפט, (דא דינא קטיא) דא דינא ברחמי. ותרנוויהו אינון כחדא. בגין כן תרין יומין, ותרנוויהו ברזא חדא. (תהלים פט) אשרי העם יודעי תרועה וגו', לא פתיב שמעי, או תוקעי תרועה, אלא יודעי תרועה. בגין

חק לישראל – פרשת כי תבוא יום ד'

(ס"א כגון) חֲכִימִין דְּדִיִּדִין בְּאִוִּירָא דְּאַרְעָא קְדִישָׁא, אֵינֹן יְדַעֵי תְּרוּעָה. וְזָא דְּתְּרוּעָה, בְּמָה דְּכְתִיב, (תהלים ב) תְּרוּעָם בְּשַׁבָּט בְּרִזְל. מֵאן עֲמָא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּיִדְעִין רְזִין עֲלָאִין דְּמֵאֲרִיהוֹן, לְמִיעַל קַמִּיהָ, וְלֹאֲתַקְשָׁא בִּיהָ. וְכָל אֵינֹן דְּיִדְעֵי רְזָא דְּתְּרוּעָה, יִתְקַרְבוּן לְמִיָּהּ בְּאוֹר פְּנִיָּו דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא. וְדָא אֹר קְדָמָאָה דְּגִנִּיז קוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא לְצַדִּיקָיָא. וְעַל דָּא אֲצַטְרִיף לְמַנְדַּע לָהּ:

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק ה'

(ד) היו האוכלין מעשרה ולמעלה מזמנין בשם כיצד המברך אומר נברך לאלהינו שאכלנו משלך והן עונין ברוך אלהינו שאכלנו משלך ובטובו חיינו והוא חוזר ואומר ברוך אלהינו שאכלנו משלך ובטובו חיינו ומתחיל ברכת המזון:
 (ה) הסועד בבית חתנים משיתחילו להתעסק בערכי סעודת נישואין ולהכינה עד שלשים יום אחר הנישואין מברך נברך שהשמחה במעונו שאכלנו משלך והם עונים ברוך שהשמחה במעונו שאכלנו משלך וכו' ואם היו עשרה מברך נברך לאלהינו שהשמחה במעונו שאכלנו משלך והם עונין ברוך אלהינו שהשמחה וכו' וכן סעודה שעושין אותה אחר הנישואין מחמת הנישואין עד שנים עשר חדש מברך שהשמחה במעונו:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
 בת שמואל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.